Түркістан облысы
Шардара ауданы
Шардара мектеп-лицейі

«Бекітемін»:
«Шардара» мектеп-лицей директоры:
Л.Ө.Құлмаханбет

«Құқық бұзушылықтың алдын алу»

(Алдын алу, ағарту жұмысы)

Педагог-психолог: Ф.Жумабаева
А.Арын

2024-2025 оқу жылы

Scanned with CamScanner

«Құқық бұзушылықтың алдын-алу»

Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтың алдын алу, қоғамдағы қылмыстың алдын алудың аса маңызды аспектісі болып табылады. Заңды, әлеуметтік пайдалы қызметке және қоғам мен өмірге ізгілікті көзқарас қалыптастырып, жастарды қылмыстық қызметке жол бермейтін қағидаларға тәрбиелеу қажет.

Кәмелетке толмағандар құқық бұзушылығының алдын алуды тікелей не жанама көздейтін құқықтың қайнар көздерінің осылайша көп болуы қоғамдық
қатынастардың кез келген саласында кәмелетке толмағандар тұлғасының дамуын қамтамасыз ететін қолдау жүйесіннің көзделгендігін көрсетеді.

Әсіресе, бұл қауіпті жағдайда тұрған және ерекше қорғау мен қолдауға мұқтаж
жасөспірімдерге қажет. Балалар мен жасөспірімдерді тәрбиелеу мен оқытуда отбасының маңызы зор. Осыған орай мемлекетіміз отбасының, соның ішінде кеңейтілген отбасының тұтастығын сақтауға аса назар аударып отыр.

Отбасында тұрақтылық пен береке болмаса, осыған байланысты қоғам тарапынан көмек көрсету әрекеттері сәтсіз болған жағдайда, тіршілік етудің балама орындарын пайдалану мүмкіндігін қарастыру қажет. Ол дегеніміз, балаларды тұрақтылығы бар, әрі берекелі отбасы жағдайына мейлінше жақындатылған мекемелерге тәрбиелеуге берілуі тиіс.

Баланың келешегіне кері әсер ететін жағдайларды айтпағанда, олардың ата-анасынан айыруға жол бермейтін ұлттық бағдарлама жасаудың және оны іс жүзіне асыру қажеттігінің мәні зор. Кәмелетке толмағандар құқық бұзушылығының алдын алудың ең маңызды алғы шарты болып табылатын, отбасындағы берекені сақтаудың негізінде, субъективтік себептерден басқа, өтпелі кезеңнің әлеуметтікэкономикалық жағымсыз құбылыстары жатыр.

Ол ата-анасының материалдық жағдайының нашар болуына байланысты балабақша мен мектептерге бара алмауы нәтижесінде, соңғы жылдары қараусыз, тастанды, үй-жайы жоқ, сөйтіп құқық бұзушылық жасауға баратын балалар саны көбейіп отыр.

Кәмелетке толмағандардың арасында құқық бұзушылықтың және балалардың
қадағалаусыз, ата-анасының қарауынсыз қалуының алдын алу жөніндегі мемлекеттік саясаттың келесі бір бағыты білім беру саласындағы заңнаманы жетілдіру, оның дәл және біркелкі қолданылуына тиісті бақылау және қадағалау жасауды қамтамасыз ету болып табылады.

Scanned with CamScanner

Мектебімізде осы тақырыптарда көптеген кездесулер, іс-шаралар өткізіледі. Құқықбұзушылықтың алдын-алу жұмысы бойынша жұмыс жоспары құрылып, жасөспірімдерге дұрыс ақпарат беріп, түсінік жұмыстары жүргізіледі. Мектеп инспекторымен бірге рейд жұмыстары да белсенді атқарылады.

Дегенмен жасөспірімдердің демалыс уақыты кезінде қараусыз қалуы, атаана тарапынан бақылаудың аз болуына байланысты құқық бұзушылықтар болып жатады.
Кәмелетке толмағандарды тәрбиелеуде бұқаралық ақпарат құралдары зор рөл атқарады. Бірақ, бұл істе айтарлықтай кемшіліктер бар екендігі барлығымызға белгілі.

Мысалы: теледидар арқылы адам өлтіру, қатыгездік, қанқұйлы оқиғалар, алдап-арбау, эротикалық мағынадағы журналдар, фото суреттер, жарнамалар. Мұның өзі келешек ұрпақтың мінез-құлқының қалыптасуы мен даму процестеріне зиян келтіретіндігі айтпаса да түсінікті. Мектепте кәмелетке толмағандар жасөспірімдерге үнемі құқық қорғау органдары мамандарымен кездесулер өткізіледі. Мәліметтер беріліп, түсіндіру жұмыстары жүргізіледі.

Жалпы құқық тәртібін бұзуға бейім балалар, қоғамдық тәртіпті бұзған, қылмыс жасап
ішкі істер бөлімдерінде есепте тұрған балалардың басым бөлігі жайсыз отбасылардан шыққан деп айтуға да болмайды. Себебі кейбір ата-аналардың бала тағдырына алаңдамауынан, оларды өз беттерінше қалдырып, мектептен тыс бос уақыттарында немен шұғылданып жүргендерін қадағаламауынан орын алады.

«Ел болам десең, бесігіңді түзе»,- деп ата-бабамыз айтқандай, әрбір ата-ана өз баласының тәртібі мен тәрбиесіне аса мән беріп, бос уақытта немен айналысатынына қатаң бақылау жасаса, жасөспірімдер арасында құқық бұзушылық пен қылмыстың төмендеуіне көп септігін тигізер еді.

Сонымен қатар, әр азаматтың міндеті – заң талаптарын бұзбау, екінші жағынан өзіне
жүктелген міндетін орындау. Заңның ең басты мақсаттарының бірі – қоғамдағы алуан мінезді адамдарды салауатты өмір салтына тәрбиелеу. Заңды білмеу – құқықтық мәдениеттің елеулі кемшілігі. Заңды білмеу, оны бұзу жауапкершіліктен құтқармайтынын түсіндіреміз.

Scanned with CamScanner

«Шардара» мектеп-лицейінде
8-11 сынып оқушылары арасында
« Құқық бұзушылықтың алдын алу » тақырыбында өткізілген жиналыстың
ХАТТАМАСЫ

Өткізілген күні: 26.02.2025ж
Қатысқаны –510
Қатысқан мамандар:
Мектеп-лицей директоры: Л.Құлмаханбет
АПБ ЖПҚБ КТІЖ полиция капитаны, мектеп-инспекторы Ж.Қонаров
ДТЖЖО: Г.Ахатова, С.Динасилов
Педагог-психолог: Ф.Жумабаева. А.Арын
Сынып жетекшілер.

Күн тәртібінде:

1. « Құқық бұзушылықтың алдын алу » туралы.

Тыңдалды:

1. Л.Құлмаханбет- мектеп-лицей директоры. Жиналыстың мақсатымен таныстыра келе оқушыларға қоғамның алдында тұрған басты міндеттердің бірі- балалар мен жасөспірімдер арасындағы құқықбұзушылықтың алдын алу, кәмелетке толмағандар арасындағы құқықбұзушылыққа жол бермеу, сонымен катар оқушылардың тәрбиесі жөнінде ақпараттармен бөлісіп, ой-пікірлерін ортаға салуды ұсынды. Құқық бұзушылықтың алдын алу, орынсыз оқиғаларға, келеңсіз жағдайларға, тұлға аралық қақтығыстарға жол бермеу, әрбір адамға құрмет көрсету – оқушының құқығы мен негізгі міндеті екендігін атап көрсетті.
2. Г.Ахатова- ДТЖЖО. Осы тақырыпта арнайы түсіндіру жұмыстарын жүргізе отырып, қылмысқа жол бермеу, құқық бұзушылықтың алдын алу, тәртіпсіздікті, тұлғааралық қақтығыстарды болдырмау жөнінде айта келіп, оқушы сабақ кезінде мектепте білім алу керектігін айта келіп, «Құқық бұзушылықтың алдын алу» тақырыбында өзінің ойын ортаға салды.
3. Ф.Жумабаева –педаго-психолог. Елімізде болып жатқан түрлі құқықбұзушылықтар туралы айтып өтті. Қылмыс жасағаны үшін жазаға тартқаннан гөрі оның алдын алған әлдеқайда жақсы. Алдын алу жұмысының нәтижелі болуы алғаш жасалған теріс қадамның дер кезінде анықталуынан ғана емес ,сонымен бірге кәмелетке толмағандардың жеке тұлғалық ерекшеліктерін ескертуге де байланысты екенін тілге тиек етті.
4. Ж.Қонаров –мектеп инспекторы: Мектеп жасындағы балалардың құқықтық санасының төмендігі олардың қылмыс жасауына, заң талаптарына өз талаптарын қоюына әкеп соғады. Сондықтан оқушылар қылмысының алдын алып, құқықтық тәрбие беру бүгінгі күннің өзекті мәселесі. Құқықтық тәрбие –кәмелетке толмағандар арасында заң ұғымдарын наисхаттай отырып,жасөспірімдерді қажетті заңдылық біліммен қамтамасыз етуді мақсат етеді. Жастарды заңның негізгі принциптерін біліп қана қоймай оны меңгере білуге де үйрету қажет екендігін атап өтті.

Scanned with CamScanner

5. Ділдәбек Асылбек 11сының оқушысы. Құқық дегеніміз –бұл біздің күнделікті іс әрекетімізбен мінез-құлқымыз. Заң бұзушылыққа екі қағида тән: қоғамдық қауіптілік және құқыққа қарсылық. Қоғамдық қауіптілік-заң бұзушылықтың аса маңызды қоғамдық құндылықтармен қоғамдық және жеке мүдделерге қауіп төндіруі. Бірақ біздің арамызда ондай оқушылар жоқ деп ойлаймын.

Қаулы етеді:

1. Құқық тәрбие арқылы құқықбұзушылыққа жол бермеу ,алдын алу мақсатында жүйелі жұмыстар жүргізілсін.
2. Құзырлы орган қызметкерлерімен жиі кездесулер ұйымдастырылсын.

Жиналыстың төрағасы: **Ө.Л.Құлмаханбет.**

Хатшысы: **Т.Г.Ахатова**